

การศึกษาการพัฒนามาตรฐานโรงเรียนผู้สูงอายุ

The Study of the Development of the Standard school for Elderly

มิ่งขวัญ คงเจริญ¹ และ จักรกฤษณ์ โปณะทอง²Mingkwan Kongjareon¹ and Chakrit Ponathong²

Received & August 23, 2021 & Revise March 21, 2022 & Accepted March 24, 2022

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อสร้างมาตรฐานโรงเรียนผู้สูงอายุ ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยเป็นผู้บริหาร นักวิชาการ ผู้นำท้องถิ่น ผู้เกี่ยวข้องกับงานด้านผู้สูงอายุ และผู้ทรงคุณวุฒิ รวมจำนวน 75 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบ SWOT Analysis แบบสอบถาม แบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับของลิเคิร์ท แบบสัมภาษณ์ แบบพิจารณาเป็นนัยร่างมาตรฐาน แบบสอบถาม เพื่อศึกษาความเหมาะสมของมาตรฐาน และแบบพิจารณาให้ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าคะแนนเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบที ชนิดตัวอย่างหนึ่งกลุ่ม ผลการวิจัยมี ดังนี้ 1) มาตรฐานโรงเรียนผู้สูงอายุ แบ่งเป็น 3 ด้าน คือ ด้านคุณภาพผู้สูงอายุ ด้านการจัดการเรียนรู้และการพัฒนาโรงเรียนผู้สูงอายุ และด้านการบริหารจัดการโรงเรียนผู้สูงอายุ 2) การพัฒนามาตรฐานโรงเรียนผู้สูงอายุ มาตรฐานทั้ง 3 ด้าน ผู้บริหาร นักวิชาการ ผู้นำท้องถิ่นผู้เกี่ยวข้องกับงานด้านผู้สูงอายุ และผู้ทรงคุณวุฒิ เห็นว่า มีความเหมาะสมทั้ง 3 ด้าน รวม 52 ตัวอย่าง และเมื่อเทียบกับเกณฑ์ พบว่ามีความเหมาะสมอยู่ในระดับสูงกว่าเกณฑ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 3) ข้อเสนอแนะเชิงนโยบายเกี่ยวกับมาตรฐานโรงเรียนผู้สูงอายุ แบ่งออกเป็น 3 ระดับ ได้แก่ (1) ระดับหน่วยงานต้นสังกัด (2) ระดับโรงเรียนผู้สูงอายุ (3) ระดับหลักสูตร โดยผู้บริหาร นักวิชาการ ผู้นำท้องถิ่นผู้เกี่ยวข้องกับงานด้านผู้สูงอายุ และผู้ทรงคุณวุฒิเห็นด้วยกับข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย ทั้ง 3 ระดับ 2 ด้าน 30 กลไกการขับเคลื่อน

คำสำคัญ: ผู้สูงอายุ, โรงเรียนผู้สูงอายุ, มาตรฐานโรงเรียนผู้สูงอายุ

¹ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ภาควิชาการศึกษาผู้ใหญ่และการศึกษาตลอดชีวิต คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ Assistant Professor The Department of Adult Education and Lifelong Education, Faculty of Education, Srinakharinwirot University

² ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ภาควิชาการบริหารการศึกษาและการอุดมศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ Assistant Professor The Department of Educational Administration and Higher Education, Faculty of Education, Srinakharinwirot University

Email : mingkwan305@hotmail.com, chakritp@g.swu.ac.th

Abstract

The objectives of this study are aimed for the Development of the Standard school for Elderly by collecting 75 data samples from the administrators, educators, community leaders, Elderly Related associates, Experts, using SWOT Analysis Likert 5 point scale, Interviews, Form for confirmation of standard drafts, including a questionnaire for educated knowledge and suitability of standard drafts, comments and proposed policies. with One sample t-Test, frequencies, percentage, average and S.D. statistical data for conducting the study. The study result has shown as follows 1) For the Elderly Standard School contained 3 dimensions which are elderly quality, elderly learning management and development, elderly educational administration 2) For the 3 dimensions of the Development of School standard, the educational administrators, educators, community leadership associates with elderly and experts, they have mutually agreed upon the appropriateness with the overall of 52 indicators especially when comparing to the set standard at the .05 significance level 3) For the policy suggestions towards the Elderly School Standard could be categorized into 3 levels (1) Original Affiliation (2) the Elderly School (3) The School Course (academic programs) by the administrators , educators, community leadership associates with elderly and experts must comply and follow the policy suggestion in all 3 levels 2 dimensions and 30 mechanisms.

Keywords: The Elderly, The elderly school, The Standard school for Elderly

บทนำ

ปัจจุบันมีหน่วยงานภาครัฐ ภาคท้องถิ่น และภาคประชาชน โดยเฉพาะองค์การบริหารส่วนท้องถิ่น มีการดำเนินกิจกรรมการพัฒนาศักยภาพทางกาย จิต อารมณ์ สังคม และการสร้างโอกาสในการฝึกอาชีพ เพื่อลดรายจ่ายและสร้างรายได้ให้กับผู้สูงอายุในพื้นที่ของชุมชน อีกทั้งเพื่อเป็นการเตรียมความพร้อมในการรับมือกับสถานการณ์ที่จะเกิดขึ้นกับการเป็นสังคมผู้สูงอายุในศตวรรษที่ 21 ภายใต้แนวคิดการจัดการศึกษาตลอดชีวิต โดยมีเป้าหมายเพื่อพัฒนาผู้สูงอายุให้เป็นผู้สูงอายุที่มีศักยภาพ หรือ มีภาวะพลัดพลัง (Active Aging) ซึ่งองค์การอนามัยโลก (WHO, 2002) เน้นความสำคัญของแนวคิด 3 เสาหลักของการสูงวัยอย่างมีพลัง คือ สุขภาพที่ดี (Health) มีส่วนร่วม (Participation) 3) ความมั่นคงหรือการมีหลักประกัน (Security) จึงได้มีข้อเสนอแนะเชิงนโยบายด้านการมีส่วนร่วมในการจัดให้คนมีโอกาสด้านการศึกษา และเรียนรู้ตลอดเส้นทางชีวิต สำหรับประเทศไทย ผู้สูงอายุไทยเข้าร่วมในกิจกรรมทางสังคมเป็นจำนวนมาก โดยการเป็นสมาชิกของชมรมต่าง ๆ มากถึง 7 ล้าน

คน โดยดำเนินการในรูปแบบของโรงเรียนผู้สูงอายุ วิทยาลัยผู้สูงอายุ มหาวิทยาลัย มหาวิทยาลัยวัยที่สาม ชมรมผู้สูงอายุ ศูนย์พัฒนาคุณภาพชีวิตและส่งเสริมอาชีพผู้สูงอายุ (ศพอส.) ฯลฯ ที่มีอยู่ในประเทศไทย ซึ่งมีความหลากหลายทั้งรูปแบบ โครงสร้าง หลักสูตร วิธีการ ระเบียบข้อบังคับ ผู้ดูแล และผู้มีส่วนรับผิดชอบหลัก อีกทั้งผู้สนับสนุนงบประมาณ แหล่งงบประมาณ ที่มีความหลากหลายและยังขาดหน่วยงานหลักที่รับผิดชอบ จึงส่งผลให้การควบคุมมาตรฐานการขับเคลื่อนโรงเรียนผู้สูงอายุไม่ไปในทิศทางเดียวกัน

จากการสำรวจข้อมูลทั่วประเทศ ตามโครงการการพัฒนารูปแบบโรงเรียนผู้สูงอายุโดยใช้ชุมชนเป็นฐาน แผนบูรณาการพัฒนาศักยภาพ วิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี วิจัยและนวัตกรรม ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2562 พบว่า จากฐานข้อมูลของกรมกิจการผู้สูงอายุ ปี พ.ศ. 2560 มีโรงเรียนผู้สูงอายุ 1,375 แห่ง (Kongjareon, M. & Boriboon, K. 2019) เริ่มกำเนิดโรงเรียนผู้สูงอายุ ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2548 และนำร่องในช่วงปี พ.ศ. 2557 แต่โรงเรียนผู้สูงอายุส่วนใหญ่ก่อตั้งในปี พ.ศ. 2560 ปัจจุบันมีจำนวนรุ่นนักเรียนไม่เกิน 3 - 4 รุ่น (ส่วนใหญ่จบรุ่นแรก) นักเรียนผู้สูงอายุส่วนใหญ่เป็นผู้หญิงมากกว่าผู้ชายจำนวน 3 เท่า มีหน่วยงานรัฐรับผิดชอบดูแล ได้แก่ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (อปท.) ทั้งเทศบาลและองค์การบริหาร ส่วนจังหวัด (อบจ.) ศูนย์การศึกษาคนชราและ การศึกษาตามอัธยาศัย (กศน.) และโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล (รพ.สต.) และส่วนใหญ่มีชมรมผู้สูงอายุในพื้นที่เป็นส่วนหนึ่งในการดำเนินงานของโรงเรียนผู้สูงอายุ ผู้สูงอายุส่วนใหญ่เดินทางมาเรียนด้วยตนเองตามความสมัครใจ เพื่อพบปะเพื่อนในวัยเดียวกัน การดำเนินงานของโรงเรียนผู้สูงอายุส่วนมากดำเนินงานร่วมกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น รองลงมา คือ โรงพยาบาล หรือ รพ.สต. สำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัด (สนง.พมจ.) และ กศน. ตามลำดับ ผู้นำที่มีส่วนร่วมในการดำเนินงานโรงเรียนผู้สูงอายุที่สำคัญ ได้แก่ ผู้นำทางศาสนา และอาสาสมัคร บุคลากรภายในโรงเรียนผู้สูงอายุที่สำคัญ ได้แก่ ครูใหญ่/ประธาน/ผู้อำนวยการโรงเรียนผู้สูงอายุ และคณะกรรมการ แกนนำร่วมในการขับเคลื่อน ซึ่งจุดแข็งของการพัฒนาโรงเรียนผู้สูงอายุ คือ มี อปท. ให้การส่งเสริมสนับสนุน และได้รับงบประมาณจากหน่วยงาน อปท. เป็นหลัก (Kongjareon, M. & Boriboon, K. 2019) อีกทั้งภาควิชาการศึกษาผู้ใหญ่และการศึกษาตลอดชีวิต ร่วมกับภาควิชาการบริหารการศึกษาและการอุดมศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้มีบทบาทในการสร้างนวัตกรรมการเรียนรู้ (One Day Learning) ภายใต้โครงการพัฒนาศักยภาพคนไทย แผนงานบูรณาการการพัฒนาศักยภาพคนตามช่วงวัย ประจำปีงบประมาณ 2560 พบว่า โรงเรียนผู้สูงอายุเป็นรูปแบบการจัดกิจกรรมที่กำลังแพร่หลายที่เกิดจากความร่วมมือของหลายภาคส่วนที่มีความมุ่งมั่นในการพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุยึดหลักการเรียนรู้ตลอดชีวิตแต่มีหลักสูตรและกิจกรรมในการเรียนรู้ที่แตกต่างกัน และพบปัญหาในการบริหารจัดการทรัพยากร ขาดการกำหนดมาตรฐาน องค์ความรู้ และบุคลากร รวมทั้งแนวคิดในการทำงานที่ไม่สามารถตอบรับกับการเปลี่ยนแปลงที่รวดเร็วและซับซ้อนของสังคมที่ทวีความรุนแรงมากขึ้น (Srinakharinwirot University, 2017)

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ มีความคาดหวังที่จะสร้างนวัตกรรมการเรียนรู้พัฒนาโลก และสร้างองค์ความรู้ในการส่งเสริมศักยภาพและพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุอย่างเป็นองค์รวม อีกทั้งสร้างแนวทางในการพัฒนาแกนนำผู้สูงอายุและผู้ปฏิบัติงานด้านผู้สูงอายุในพื้นที่ชุมชนให้สามารถพัฒนา

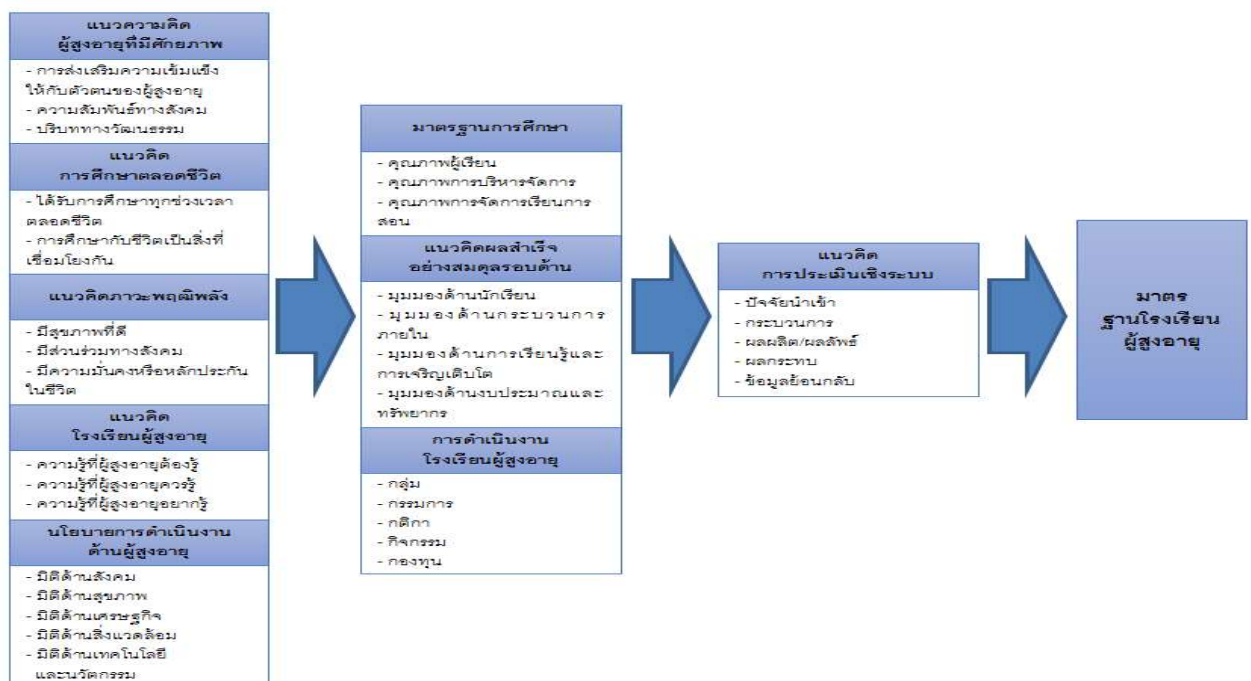

ระบบการดูแลและบริหารจัดการด้านการเรียนรู้ตลอดชีวิตที่เหมาะสม และสามารถพึ่งพาตนเองได้ เพื่อให้การดำเนินงานตอบสนองนโยบายและยุทธศาสตร์การปฏิรูประบบการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัย และนวัตกรรม และเพื่อตอบโจทย์ท้าทายของสังคมสูงวัย อีกทั้งการพัฒนากำลังคนในการส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิต และพัฒนาทักษะเพื่ออนาคต จึงควรมีการศึกษาการพัฒนามาตรฐานโรงเรียนผู้สูงอายุ โดยภาควิชาการศึกษาผู้ใหญ่และการศึกษาตลอดชีวิตร่วมกับภาควิชาการบริหารการศึกษาและการอุดมศึกษา เป็นแกนกลาง ในการบูรณาการหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น รพ.สต. สนง.พมจ. อบจ. เทศบาล องค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) ชมรมผู้สูงอายุ และองค์กรชุมชนในพื้นที่เพื่อสร้างมาตรฐานให้กับโรงเรียนผู้สูงอายุ และเป็นแบบอย่างในการถ่ายทอดองค์ความรู้ เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาโรงเรียนผู้สูงอายุได้อย่างเป็นรูปธรรม

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อสร้างมาตรฐานโรงเรียนผู้สูงอายุ

การทบทวนวรรณกรรมและแนวคิด

จากการศึกษาหลักการแนวคิด และงานวิจัย ผลวิจัยได้นำมาทำกรอบแนวคิด มีดังนี้ การทบทวนวรรณกรรมและวิเคราะห์แนวความคิดผู้สูงอายุที่มีศักยภาพ แนวคิดการศึกษาตลอดชีวิต ภาวะพลัดพรก โรงเรียนผู้สูงอายุ และนโยบายการดำเนินงานด้านผู้สูงอายุ โดยมุ่งเน้นเนื้อหาการดำเนินงานด้านผู้สูงอายุภายใต้ 5 มิติ จากกรอบแนวคิดของมาตรฐานการศึกษา แนวคิดผลสำเร็จอย่างสมดุลรอบด้าน การ

ดำเนินงานโรงเรียนผู้สูงอายุ และมาตรการขับเคลื่อนระเบียบวาระแห่งชาติเพื่อสร้างมาตรฐานโรงเรียนผู้สูงอายุจากแนวคิดการประเมินเชิงระบบเพื่อการศึกษาการพัฒนามาตรฐานโรงเรียนผู้สูงอายุ

ขอบเขตของงานวิจัย

ขอบเขตด้านพื้นที่ และกลุ่มตัวอย่าง

ศึกษากลุ่มตัวอย่างโรงเรียนผู้สูงอายุ โดยเลือกกลุ่มตัวอย่างจากโครงการวิจัยจากแผนบูรณาการพัฒนาศักยภาพ วิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี วิจัยและนวัตกรรม ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2562 เรื่องการพัฒนารูปแบบโรงเรียนผู้สูงอายุโดยใช้ชุมชนเป็นฐาน เพื่อเป็นการต่อยอดให้เกิดการพัฒนาต้นแบบ 2 แห่ง คือ จังหวัดเชียงใหม่ และจังหวัดกระบี่ ให้มีคุณภาพ และเป็นมาตรฐานเดียวกัน

ขอบเขตด้านเนื้อหา

ศึกษาเนื้อหาการดำเนินงานด้านผู้สูงอายุภายใต้ 5 มิติ คือ มิติด้านสังคม มิติด้านสุขภาพ มิติด้านเศรษฐกิจ มิติด้านสิ่งแวดล้อม และมิติด้านเทคโนโลยีและนวัตกรรม จากกรอบแนวคิดของมาตรการขับเคลื่อนระเบียบวาระแห่งชาติ เรื่องสังคมสูงอายุ โดยกรมกิจการผู้สูงอายุ กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ (พม.) เพื่อสร้างมาตรฐานโรงเรียนผู้สูงอายุจากแนวคิดการประเมินเชิงระบบ (System Approach Model) 5 ด้าน คือ ด้านปัจจัยนำเข้า (Input) ด้านกระบวนการ (Process) ด้านผลผลิต (Outputs) ด้านประเมินผลต่อเป้าหมาย (Outcomes) และด้านผลกระทบ (Impacts) โดยในแต่ละด้านจะมีองค์ประกอบย่อยและมาตรฐานคุณภาพของโรงเรียนผู้สูงอายุ แนวคิดผลสำเร็จอย่างสมดุลรอบด้าน (Balanced Scorecard) 4 มุมมอง คือ มุมมองด้านผู้เรียน มุมมองด้านกระบวนการภายใน มุมมองด้านการเรียนรู้และการพัฒนา และมุมมองด้านงบประมาณ และแนวคิดการบริหารจัดการด้วยหลัก 5 ก คือ กลุ่ม กรรมการ กติกา กิจกรรม และกองทุน เพื่อสร้างเนื้อหาที่สอดคล้องกับหลักสูตรที่โรงเรียนผู้สูงอายุส่วนใหญ่ใช้อยู่ในปัจจุบัน และเพิ่มเติมกระบวนการจัดการเรียนรู้ให้เหมาะสมสำหรับผู้สูงอายุ

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้เป็นการวิจัยมุ่งเป้า ประเภทการวิจัยและนวัตกรรม เพื่อสร้างองค์ความรู้พื้นฐานของประเทศ โดยมีขั้นตอนการสร้างมาตรฐานโรงเรียนผู้สูงอายุ แบ่งเป็น 4 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 ศึกษา วิเคราะห์เนื้อหาข้อมูล สถานการณ์ ปัญหา ความต้องการ ในการพัฒนาโรงเรียนผู้สูงอายุ และผลการวิเคราะห์ตามแบบ SWOT Analysis มีการดำเนินการ ดังนี้

1. การกำหนดประชากรและการเลือกกลุ่มตัวอย่าง

ผู้ให้ข้อมูลและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาจากกลุ่มเป้าหมาย 2 แห่ง คือ โรงเรียนผู้สูงอายุเทศบาลตำบลยุหว่า อำเภอสันป่าตอง จังหวัดเชียงใหม่ และโรงเรียนผู้สูงอายุเทศบาลตำบลอ่าวลึกใต้ ตำบลอ่าวลึกใต้ อำเภออ่าวลึก จังหวัดกระบี่ ประกอบด้วย ผู้ให้ข้อมูลเป็นกลุ่มผู้บริหาร ผู้นำท้องถิ่น ข้าราชการ

บุคลากร และผู้ทรงคุณวุฒิที่เกี่ยวข้องกับงานผู้สูงอายุใช้วิธีการเลือกแบบเจาะจง (Purposive sampling) จังหวัดละ ๆ ละ 5 คน รวมจำนวนทั้งสิ้น 10 คน

2. วิธีการสร้างเครื่องมือ

- 2.1 ศึกษาแนวคิด เอกสาร ทฤษฎี หลักการจากตำรา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับ
- 2.2 ทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับการสร้างมาตรฐานโรงเรียนผู้สูงอายุ
- 2.3 นำแบบสอบถาม แบบประเมิน แบบบันทึก และแบบ SWOT Analysis ที่สร้างขึ้นเสนอพิจารณา ตรวจสอบความครอบคลุมของเนื้อหา และความเหมาะสมของภาษา
- 2.4 ตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย โดยพิจารณาความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา และทำการวิเคราะห์เลือกข้อคำถามที่มีค่าดัชนีความสอดคล้องของเนื้อหา (Index of Item Objective Congruence: IOC) มีค่าดัชนีความสอดคล้องของเนื้อหาในแบบสอบถามรายข้อทุกด้าน ตั้งแต่ 0.6 - 1.0
- 2.5 ปรับแก้ไขแบบสอบถาม แบบประเมิน แบบบันทึก และแบบ SWOT Analysis ให้สมบูรณ์ก่อนนำไปใช้ลงพื้นที่เก็บข้อมูลจริง

3. ลักษณะของเครื่องมือ

ลักษณะของเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลการวิจัย เป็นแบบสอบถาม และผลการวิเคราะห์ตามแบบ SWOT Analysis

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

- 4.1 ขออนุมัติออกหนังสือขอความอนุเคราะห์จากกลุ่มเป้าหมาย
- 4.2 เก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง และใช้แบบสอบถามออนไลน์ (Google Form)
- 4.3 นำข้อมูลที่ได้รับคืนมาตรวจสอบความเรียบร้อยและวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติ

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถาม ผู้วิจัยดำเนินการดังต่อไปนี้

- 5.1 การวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปโดยใช้ความถี่ (Frequency) และร้อยละ (Percentage)
- 5.2 การวิเคราะห์ความคิดเห็นของผู้บริหาร ผู้นำท้องถิ่น ข้าราชการ บุคลากร และผู้ทรงคุณวุฒิที่เกี่ยวข้องกับงานผู้สูงอายุ โดยหาค่าคะแนนเฉลี่ย ($\bar{X}$) และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)
- 5.3 การวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามปลายเปิด
- 5.4 การสังเคราะห์ผลการวิจัย เพื่อใช้เป็นข้อมูลในการเสนอผู้ทรงคุณวุฒิเพื่อพิจารณายืนยันมาตรฐานโรงเรียนผู้สูงอายุไปในระยะต่อไป

ขั้นตอนที่ 2 ศึกษา สัมภาษณ์ผู้บริหารโรงเรียนผู้สูงอายุ หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ท้องถิ่น ชุมชน และผู้สูงอายุในพื้นที่ มีการดำเนินการ ดังนี้

1. การกำหนดประชากรและการเลือกกลุ่มตัวอย่าง

ผู้ให้ข้อมูลและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาจากกลุ่มเป้าหมายเป็นผู้บริหารโรงเรียนผู้สูงอายุ ผู้เชี่ยวชาญ และผู้ทรงคุณวุฒิด้านสูงอายุและด้านจัดการศึกษาร่วมแสดงความคิดเห็นและให้ข้อเสนอแนะ

จำนวน 15 คน ประกอบด้วย ผู้ให้ข้อมูลเป็นกลุ่มผู้บริหาร ผู้นำท้องถิ่น ข้าราชการ บุคลากร และผู้ทรงคุณวุฒิที่เกี่ยวข้องกับงานผู้สูงอายุใช้วิธีการเลือกแบบเจาะจง (Purposive sampling) โดยกำหนดจากกลุ่มเป้าหมายผู้บริหารโรงเรียนผู้สูงอายุ ผู้เชี่ยวชาญ และผู้ทรงคุณวุฒิด้านสูงอายุและด้านจัดการศึกษา จำนวน 15 คน

2. วิธีการสร้างเครื่องมือ

- 2.1 ศึกษาแนวคิด เอกสาร ทฤษฎี หลักการจากตำรา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับ
- 2.2 ทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับการสร้างมาตรฐานโรงเรียนผู้สูงอายุ
- 2.3 นำแบบสัมภาษณ์ และแบบสอบถามที่สร้างขึ้นเสนอพิจารณาตรวจสอบความครอบคลุมของเนื้อหาและความเหมาะสมของภาษา
- 2.4 ตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย โดยพิจารณาความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา และทำการวิเคราะห์เลือกข้อคำถามที่มีค่าดัชนีความสอดคล้องของเนื้อหา (Index of Item Objective Congruence: IOC) มีค่าดัชนีความสอดคล้องของเนื้อหาในแบบสอบถามรายข้อทุกด้าน ตั้งแต่ 0.6 - 1.0

2.5 ปรับแก้ไขแบบสอบถาม แบบประเมิน แบบบันทึก และแบบ SWOT Analysis ให้สมบูรณ์ก่อนนำไปใช้ลงพื้นที่เก็บข้อมูลจริง

3. ลักษณะของเครื่องมือ

ลักษณะของเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลการวิจัย เป็นแบบสัมภาษณ์และแบบสอบถาม

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

- 4.1 ขออนุมัติออกหนังสือขอความอนุเคราะห์จากกลุ่มเป้าหมาย
- 4.2 เก็บรวบรวมข้อมูล โดยผู้วิจัยดำเนินการสัมภาษณ์ และแจก/เก็บรวบรวมแบบสอบถาม
- 4.3 นำข้อมูลที่ได้รับคืนมาตรวจสอบความเรียบร้อยและวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติ

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถาม ผู้วิจัยดำเนินการดังต่อไปนี้

- 5.1 การวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปโดยใช้ความถี่ (Frequency) และร้อยละ (Percentage)
- 5.2 การวิเคราะห์ความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียนผู้สูงอายุ ผู้เชี่ยวชาญ และผู้ทรงคุณวุฒิด้านสูงอายุและด้านจัดการศึกษา โดยหาค่าคะแนนเฉลี่ย ($\bar{X}$) และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)
- 5.3 การวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามปลายเปิด โดยรวบรวมข้อคิดเห็นแล้วนำมาพิจารณาจัดกลุ่ม และแจกแจงความถี่ เสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงบรรยาย
- 5.4 การสังเคราะห์ผลการวิจัย เพื่อใช้เป็นข้อมูลในการเสนอผู้ทรงคุณวุฒิเพื่อพิจารณายืนยันมาตรฐานโรงเรียนผู้สูงอายุไปในระยะต่อไป

ขั้นตอนที่ 3 ยก ร่าง มาตรฐานการพัฒนามาตรฐานโรงเรียนผู้สูงอายุมีการดำเนินการ ดังนี้

1. การกำหนดกลุ่มผู้ให้ข้อมูล

การยก ร่าง มาตรฐานการพัฒนามาตรฐานโรงเรียนผู้สูงอายุ ประกอบด้วย ผู้ให้ข้อมูลที่ใช้ในการพัฒนามาตรฐานโรงเรียนผู้สูงอายุ ได้แก่ ผู้ทรงคุณวุฒิ ผู้บริหาร นักวิชาการ ผู้นำท้องถิ่น และผู้เกี่ยวข้องกับ

งานด้านผู้สูงอายุ โดยเลือกแบบเจาะจง (Purposive sampling) มีคุณสมบัติมีความรู้และประสบการณ์ที่เกี่ยวข้องกับโรงเรียนผู้สูงอายุ

2. การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

2.1 นำร่างมาตรฐานการพัฒนามาตรฐานโรงเรียนผู้สูงอายุ มาสังเคราะห์และดำเนินการสร้างเป็นแบบพิจารณายืนยันร่างมาตรฐานโรงเรียนผู้สูงอายุโดยมีลักษณะแบบมีโครงสร้างเพื่อใช้ในการเสนอกกลุ่มผู้ให้ข้อมูล เพื่อพิจารณายืนยันร่างมาตรฐานโรงเรียนผู้สูงอายุ

2.2 นำแบบพิจารณายืนยันร่างมาตรฐานโรงเรียนผู้สูงอายุที่มีเนื้อหาและประเด็นเกี่ยวกับมาตรฐานโรงเรียนผู้สูงอายุ พิจารณาร่วมกับทีมวิจัยเพื่อตรวจสอบความเหมาะสมและเที่ยงตรงของเนื้อหา

2.3 ติดต่อประสานงานกับกลุ่มผู้ให้ข้อมูลเพื่อพิจารณายืนยันร่างมาตรฐานโรงเรียนผู้สูงอายุ

2.4 ผู้ทรงคุณวุฒิดำเนินการพิจารณายืนยันร่างมาตรฐานโรงเรียนผู้สูงอายุ ตามวัน เวลาและสถานที่ที่กำหนด

2.5 ประมวลประเด็นสำคัญจากการดำเนินการพิจารณายืนยันร่างมาตรฐานโรงเรียนผู้สูงอายุ

2.6 ได้มาตรฐานโรงเรียนผู้สูงอายุ

3. ลักษณะของเครื่องมือ

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในขั้นตอนนี้ เป็นแบบพิจารณายืนยันร่างมาตรฐานโรงเรียนผู้สูงอายุที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

4.1 ขอความอนุเคราะห์ออกหนังสือขอความอนุเคราะห์พิจารณายืนยันร่างมาตรฐานโรงเรียนผู้สูงอายุโดยขอความร่วมมือในการแสดงความคิดเห็น และให้ข้อเสนอแนะในการพัฒนามาตรฐานโรงเรียนผู้สูงอายุ

4.2 ส่งข้อมูลสารสนเทศ และประเด็นคำถามเกี่ยวกับมาตรฐานโรงเรียนผู้สูงอายุ พร้อมนัดหมายวัน เวลา และสถานที่ ตามที่กำหนดในการพิจารณายืนยันร่างมาตรฐานโรงเรียนผู้สูงอายุ

4.3 เก็บรวบรวมข้อมูลโดยประมวลประเด็นสำคัญจากการดำเนินการพิจารณายืนยันร่างมาตรฐานโรงเรียนผู้สูงอายุมาใช้วิเคราะห์เพื่อพัฒนามาตรฐานโรงเรียนผู้สูงอายุ

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

นำข้อมูลจากการพิจารณายืนยันร่างมาตรฐานโรงเรียนผู้สูงอายุที่ได้ มาวิเคราะห์ โดยใช้การพิจารณาค่าความถี่ วิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) เพื่อนำมาพัฒนามาตรฐานโรงเรียนผู้สูงอายุ และสรุปเรียบเรียงเป็นลายลักษณ์อักษร และตรวจสอบความถูกต้อง

ขั้นตอนที่ 4 ศึกษาความเหมาะสมมาตรฐานโรงเรียนผู้สูงอายุ และให้ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับมาตรฐานโรงเรียนผู้สูงอายุ มีการดำเนินการ ดังนี้

1. การกำหนดผู้ให้ข้อมูล

การศึกษาความเหมาะสมและข้อเสนอแนะของมาตรฐานโรงเรียนผู้สูงอายุโดยพิจารณาจากประสบการณ์ในการปฏิบัติหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับผู้สูงอายุ โดยเลือกแบบเจาะจง (Purposive sampling) ประกอบด้วย ผู้ทรงคุณวุฒิ ผู้บริหาร นักวิชาการ ผู้นำท้องถิ่น และผู้เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานด้านผู้สูงอายุ รวมจำนวน 30 คน โดยมีคุณสมบัติ มีความรู้และประสบการณ์ที่เกี่ยวข้องกับโรงเรียนผู้สูงอายุ

2. การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

2.1 นำผลการพัฒนามาตรฐานโรงเรียนผู้สูงอายุ มาสร้างเป็นแบบสอบถามเพื่อศึกษาความเหมาะสมของมาตรฐานโรงเรียนผู้สูงอายุ ประกอบด้วย 3 ด้าน 52 ตัวบ่งชี้ มีลักษณะตามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับตามแบบของ Likert, R.A. (1932) และนำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นเสนอทีมวิจัยพิจารณาเพื่อตรวจสอบความครอบคลุมของเนื้อหาและความเหมาะสมของภาษา แล้วนำมาปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะ

2.2 นำแบบสอบถามจากข้อ 2.1 เพื่อศึกษาความเหมาะสมและให้ข้อเสนอแนะของมาตรฐานโรงเรียนผู้สูงอายุไปเก็บข้อมูล จากนั้นวิเคราะห์ข้อมูลโดยการเปรียบเทียบค่าคะแนนเฉลี่ยกับเกณฑ์ ตามที่ผู้วิจัยกำหนด โดยพิจารณาค่าคะแนนเฉลี่ยเปรียบเทียบกับเกณฑ์ที่กำหนดไว้ (3.51) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยใช้การทดสอบทีชนิดตัวอย่างหนึ่งกลุ่ม (One sample t-test) (Ferguson. 1981: 180)

2.3 ได้มาตรฐานโรงเรียนผู้สูงอายุ

ผลการวิจัย

1. ผลการศึกษาเพื่อสร้างมาตรฐานโรงเรียนผู้สูงอายุพบว่า วิเคราะห์เนื้อหาข้อมูล สถานการณ์ ปัญหา ความต้องการ ในการพัฒนาโรงเรียนผู้สูงอายุ และผลการวิเคราะห์ตามแบบ SWOT Analysis และผลการศึกษา สัมภาษณ์ผู้บริหาร หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ท้องถิ่น ชุมชน และผู้สูงอายุในพื้นที่ พบว่า มาตรฐานโรงเรียนผู้สูงอายุ แบ่งเป็น 3 ด้าน ดังแสดงในตาราง 1

ตาราง 1 การวิเคราะห์ตามแบบ SWOT Analysis เพื่อสะท้อนผลการดำเนินงานเพื่อสร้างมาตรฐานโรงเรียนผู้สูงอายุ

มาตรฐาน	ผลการดำเนินงาน
มาตรฐานโรงเรียนผู้สูงอายุ	ข้อกำหนดที่ยึดถือปฏิบัติในการจัดการศึกษาและการจัดกิจกรรมสำหรับผู้สูงอายุ เพื่อมุ่งส่งเสริมการเรียนรู้และพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุ ภายใต้แนวคิดการจัดการศึกษานอกระบบโรงเรียน และการเรียนรู้ตลอดชีวิต จากการศึกษาวิจัย ได้กำหนดมาตรฐานโรงเรียนผู้สูงอายุ
ด้านคุณภาพผู้สูงอายุ	มาตรฐานที่มุ่งเน้นให้ผู้สูงอายุที่ผ่านการศึกษา/อบรมได้รับความรู้ ทักษะ ทศณคติมีผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษา/อบรม ด้านความรู้ ด้านสุขภาพผู้สูงอายุ ทักษะที่จำเป็นสำหรับผู้สูงอายุ ทักษะทางสังคม และการเป็นจิตอาสา ทั้งนี้ เพื่อให้สามารถเป็นผู้สูงอายุที่มีคุณภาพสามารถดูแลตนเองได้ มีคุณภาพ

มาตรฐาน	ผลการดำเนินงาน
	ชีวิตที่ดี และพร้อมที่จะช่วยแบ่งปัน ช่วยเหลือสังคม
ด้านการจัดการเรียนรู้และการพัฒนาโรงเรียนผู้สูงอายุ	มาตรฐานที่มุ่งเน้นให้มีการจัดการเรียนรู้ตามความต้องการของผู้สูงอายุเป็นสำคัญ มุ่งเน้นการพัฒนาคุณภาพด้านการจัดการเรียนรู้ มีการจัดหลักสูตรที่หลากหลายตามความเหมาะสมของผู้สูงอายุสอดคล้องกับปัญหาและความต้องการของผู้สูงอายุ มีการกำหนดตามแผนการรับ และสอดคล้องกับเป้าหมายเชิงคุณภาพที่กำหนด มีระบบและกลไกในการกำหนดคุณวุฒิ ความรู้ความสามารถ และประสบการณ์ของอาจารย์/วิทยากรที่เหมาะสมกับหลักสูตร กิจกรรม โครงการที่โรงเรียนผู้สูงอายุเปิดสอน มีระบบและกลไกในการพัฒนาและมีความพร้อมของทรัพยากรสนับสนุนการจัดกระบวนการเรียนรู้ มีการดำเนินการพัฒนาระบบและกลไกในการจัดทำรายละเอียดของเนื้อหาของหลักสูตร กิจกรรม โครงการ มีวิธีการจัดการเรียนการสอนที่หลากหลายทั้งภาคทฤษฎี ภาคปฏิบัติ เพื่อสนับสนุนกระบวนการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพ มีระบบและกลไกในการพัฒนาระบบการให้คำปรึกษาทางด้านวิชาการ ทักษะวิชาชีพ คุณภาพชีวิต สุขภาพกาย สุขภาพจิต เพื่อให้ประสบความสำเร็จตามเป้าหมาย และมีการพัฒนาระบบการติดตามและประเมินผลการเรียนรู้จากหลักสูตร กิจกรรม โครงการ เพื่อนำไปปรับปรุงและพัฒนาระบบการจัดการเรียนรู้ของหลักสูตร กิจกรรม และโครงการ ทั้งนี้ เพื่อให้มีคุณภาพชีวิตที่ดี พัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต
ด้านการบริหารจัดการโรงเรียนผู้สูงอายุ	มาตรฐานที่มุ่งเน้นให้มีการบริหารจัดการกระบวนการวางแผน ควบคุม ตรวจสอบ และติดตามประเมินความเหมาะสมของการบริหารจัดการโรงเรียนผู้สูงอายุ มีระบบและกลไกในการพัฒนาและบริหารจัดการ มีการแต่งตั้งคณะกรรมการบริหาร มีระบบควบคุมความเหมาะสมของสัดส่วนจำนวนผู้สูงอายุต่อการจัดการเรียนการสอน มีการประสานความร่วมมือกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อสนับสนุนทรัพยากรการจัดการศึกษา มีการพัฒนาและเผยแพร่หลักสูตร กิจกรรม โครงการให้สาธารณะชนรับทราบ และมีการประเมินและปรับปรุงการดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง ทั้งนี้ เพื่อสร้างแนวทางการเรียนรู้ และเป็นแหล่งการเรียนรู้ที่เข้มแข็งสำหรับผู้สูงอายุ

จากตาราง 1 จากการศึกษาวิจัยวิเคราะห์เนื้อหาข้อมูล สถานการณ์ ปัญหา ความต้องการ ในการพัฒนาโรงเรียนผู้สูงอายุ การวิเคราะห์ตามแบบ SWOT Analysis และการสัมภาษณ์ผู้บริหารโรงเรียนผู้สูงอายุ หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ท้องถิ่น ชุมชน และผู้สูงอายุในพื้นที่แล้ว ผู้วิจัยได้สัมภาษณ์ผู้แทนจากกลุ่มเป้าหมาย 2 แห่ง รวมทั้งสิ้น 20 คน เพื่อสังเคราะห์ประเด็นสำคัญเกี่ยวกับร่างมาตรฐานโรงเรียนผู้สูงอายุ จากการสังเคราะห์ข้อมูลการสัมภาษณ์ พบว่า มาตรฐานโรงเรียนผู้สูงอายุ แบ่งเป็น 3 ด้าน คือ ด้านคุณภาพผู้สูงอายุ ด้านการจัดการเรียนรู้และการพัฒนาโรงเรียนผู้สูงอายุ และด้านการบริหารจัดการโรงเรียนผู้สูงอายุ

2. ผลการยก ร่าง มาตรฐานการพัฒนาโรงเรียนผู้สูงอายุ พบว่า มาตรฐานโรงเรียนผู้สูงอายุ จากการพิจารณายืนยันร่างมาตรฐานของผู้ทรงคุณวุฒิทั้ง 20 คน พบว่า มาตรฐานโรงเรียนผู้สูงอายุ ประกอบด้วย 3 ด้าน มีจำนวน 52 ตัวบ่งชี้ ดังแสดงในตาราง 2

ตาราง 2 การเปรียบเทียบมาตรฐานโรงเรียนผู้สูงอายุแต่ละมาตรฐานก่อนและหลังการพิจารณายืนยันร่างมาตรฐานของผู้ทรงคุณวุฒิ

ด้านที่	มาตรฐานด้าน	จำนวนตัวบ่งชี้	
		ก่อนการพิจารณาของผู้ทรงคุณวุฒิ	หลังการพิจารณาของผู้ทรงคุณวุฒิ
1	ด้านคุณภาพผู้สูงอายุ	15	9
2	ด้านการจัดการเรียนรู้และการพัฒนาโรงเรียนผู้สูงอายุ	40	35
3	ด้านการบริหารจัดการโรงเรียนผู้สูงอายุ	15	8
รวม		70	52

จากตาราง 2 แสดงว่า จำนวนมาตรฐานโรงเรียนผู้สูงอายุก่อนการพิจารณาของผู้ทรงคุณวุฒิมีจำนวน 3 มาตรฐาน 70 ตัวบ่งชี้ เพื่อให้ผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณา ทั้งนี้ ผู้ทรงคุณวุฒิเห็นว่า จำนวนตัวบ่งชี้ทั้งหมดมีจำนวนมากเกินไปควรพิจารณาจำนวนตัวบ่งชี้ให้เหลือจำนวนที่เหมาะสม และได้กำหนดให้มีจำนวนตัวบ่งชี้ในแต่ละมาตรฐานมีความเหมาะสมตามบริบทของแต่ละมาตรฐาน โดยเฉพาะมาตรฐานที่ 2 ด้านการจัดการเรียนรู้มีรายละเอียดหลายองค์ประกอบ ได้แก่ ด้านหลักสูตรโรงเรียนผู้สูงอายุ ด้านผู้สูงอายุที่เข้าศึกษา/อบรมในโรงเรียนผู้สูงอายุ ด้านอาจารย์/วิทยากร ด้านทรัพยากรสนับสนุนการจัดกระบวนการเรียนรู้ ด้านการจัดการเรียนรู้ ด้านการให้คำปรึกษา และด้านการติดตามและประเมินผล จึงมีตัวบ่งชี้จำนวนมากว่ามาตรฐานด้านอื่นๆ หลังจากการพิจารณาของผู้ทรงคุณวุฒิ พบว่า มาตรฐานโรงเรียนผู้สูงอายุมีจำนวน 3 มาตรฐาน 52 ตัวบ่งชี้ นำจำนวนตัวบ่งชี้ที่ผ่านการคัดเลือกนี้ไปใช้ในขั้นตอนการประเมินความเหมาะสมของมาตรฐานโรงเรียนผู้สูงอายุในขั้นตอนสุดท้ายต่อไป

3. ผลการศึกษาความเหมาะสมมาตรฐานโรงเรียนผู้สูงอายุ และให้ข้อเสนอแนะเชิงนโยบายเกี่ยวกับมาตรฐานโรงเรียนผู้สูงอายุ พบว่า การเปรียบเทียบค่าคะแนนเฉลี่ยของผู้บริหาร นักวิชาการ ผู้นำท้องถิ่น และผู้เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานด้านผู้สูงอายุที่มีต่อมาตรฐานด้านที่ 1 ด้านคุณภาพผู้สูงอายุในการศึกษาความเหมาะสมของมาตรฐานโรงเรียนผู้สูงอายุกับเกณฑ์ที่กำหนด (3.51) เป็นรายชื่อของมาตรฐาน และโดยรวมของมาตรฐานด้านที่ 1 ด้านคุณภาพผู้สูงอายุ ทั้งนี้ มาตรฐานทั้ง 3 ด้าน ผู้บริหาร นักวิชาการ ผู้นำท้องถิ่นผู้เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานด้านผู้สูงอายุ และผู้ทรงคุณวุฒิ เห็นว่า มีความเหมาะสมทั้ง 3 ด้าน รวม 52 ตัวบ่งชี้ และเมื่อเทียบกับเกณฑ์ พบว่า มีความเหมาะสมอยู่ในระดับสูงกว่าเกณฑ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ ระดับ .05 ดังแสดงในตาราง 3

ตาราง 3 การเปรียบเทียบค่าคะแนนเฉลี่ยของผู้บริหาร นักวิชาการ ผู้นำท้องถิ่น และผู้เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานด้านผู้สูงอายุที่มีต่อมาตรฐานต่างๆ ในการศึกษาความเหมาะสมของมาตรฐานโรงเรียนผู้สูงอายุกับเกณฑ์ที่กำหนด (3.51) เป็นรายด้านและโดยรวมของทุกด้าน

มาตรฐานโรงเรียนผู้สูงอายุ	ผู้บริหาร นักวิชาการ ผู้นำ ท้องถิ่นและผู้เกี่ยวข้องกับ		t	p
	งานด้านผู้สูงอายุ			
	(n = 30)			
	$\bar{X}$	S.D.		
ด้านที่ 1 มาตรฐานด้านคุณภาพผู้สูงอายุ	4.36	0.71	6.79	0.001
ด้านที่ 2 มาตรฐานด้านการจัดการการเรียนรู้และการพัฒนาโรงเรียน ผู้สูงอายุ	4.35	0.81	5.73	0.001
ด้านที่ 3 มาตรฐานด้านการบริหารจัดการโรงเรียนผู้สูงอายุ	4.29	0.83	8.01	0.001
รวม	4.33	0.78	9.11	0.001

จากตาราง 3 แสดงว่าผู้บริหาร นักวิชาการ ผู้นำท้องถิ่น และผู้เกี่ยวข้องกับงานด้านผู้สูงอายุมีความเห็นว่า มาตรฐานโรงเรียนผู้สูงอายุมีความเหมาะสมในแต่ละรายด้าน และโดยรวมของทุกด้านอยู่ในระดับมาก

และข้อเสนอแนะเชิงนโยบายเกี่ยวกับมาตรฐานโรงเรียนผู้สูงอายุ แบ่งออกเป็น 3 ระดับ ได้แก่ 1) ระดับหน่วยงานต้นสังกัด 2) ระดับโรงเรียนผู้สูงอายุ 3) ระดับหลักสูตร โดยผู้บริหาร นักวิชาการ ผู้นำท้องถิ่น ผู้เกี่ยวข้องกับงานด้านผู้สูงอายุ และผู้ทรงคุณวุฒิเห็นด้วยกับข้อเสนอแนะเชิงนโยบายเห็นด้วยกับทั้ง 3 ระดับ 2 ด้าน 30 กลไกการขับเคลื่อน

สรุปผลการให้ข้อเสนอแนะเชิงนโยบายของผู้ทรงคุณวุฒิผู้บริหาร นักวิชาการ ผู้นำท้องถิ่น และผู้เกี่ยวข้องกับงานด้านผู้สูงอายุ ดังแสดงในตาราง 4

ตาราง 4 การวิเคราะห์ข้อเสนอแนะเชิงนโยบายของผู้ทรงคุณวุฒิผู้บริหาร นักวิชาการ ผู้นำท้องถิ่น และผู้เกี่ยวข้องกับงานด้านผู้สูงอายุ เพื่อสร้างมาตรฐานโรงเรียนผู้สูงอายุ

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบายของผู้ทรงคุณวุฒิ
1. ระดับต้นสังกัดของโรงเรียนผู้สูงอายุ ด้านนโยบาย จำนวน 5 กลไกการขับเคลื่อน คือ
1.1 จัดให้มีหน่วยงานที่ทำหน้าที่รับผิดชอบหลักเกี่ยวกับโรงเรียนผู้สูงอายุเพื่อกำหนด ทิศทาง แนวทาง กลยุทธ์ ตัวชี้วัดและประเมินติดตาม พัฒนาโรงเรียนผู้สูงอายุให้เกิดผลลัพธ์ตามกำหนด
1.2 จัดตั้งคณะกรรมการว่าด้วยการกำหนดทิศทาง แนวทาง กลยุทธ์และตัวชี้วัดเพื่อประเมินติดตาม พัฒนาโรงเรียนผู้สูงอายุให้เกิดผลลัพธ์ตามกำหนด
1.3 จัดทำแผนกลยุทธ์กระบวนการพัฒนาผู้สูงอายุให้เกิดผลลัพธ์ที่คาดหวังให้สอดคล้องกับแผนยุทธศาสตร์ของชาติโดยยึดเป้าหมายของการพัฒนาผู้สูงอายุ
1.4 วิเคราะห์สถานการณ์และบริบทที่ส่งผลกระทบต่อโรงเรียนผู้สูงอายุ ทั้งในระยะสั้น และระยะยาวโดยพิจารณาจาก 3 ประเด็น คือ 1) สถานการณ์และความท้าทาย 2) เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน และ 3) การกำหนดแผนและ

นโยบายการจัดการศึกษาของโรงเรียนผู้สูงอายุ

1.5 กำหนดนโยบายการพัฒนาโรงเรียนผู้สูงอายุเพื่อนำไปสู่การปฏิบัติ ถ่ายทอดนโยบายเพื่อให้เกิดการสร้างความร่วมมือจากทุกภาคส่วน ประสานความร่วมมือจากชุมชน องค์กรภายนอก องค์กรท้องถิ่นทุกภาคส่วน

2. ระดับต้นสังกัดของโรงเรียนผู้สูงอายุ ด้านการบริหารงาน จำนวน 5 กลไกการขับเคลื่อน คือ

2.1 กำหนดมาตรฐานการประเมินผลสัมฤทธิ์ของการดำเนินการด้านกระบวนการพัฒนาผู้สูงอายุให้เกิดผลลัพธ์ที่คาดหวังตาม

2.2 ประเมินสถานการณ์เกี่ยวกับการจัดการศึกษาโรงเรียนผู้สูงอายุเพื่อนำมากำหนดแนวนโยบายที่สอดคล้องกับปัญหา และสถานการณ์ปัจจุบัน

2.3 วิเคราะห์ผลลัพธ์การประเมินเกี่ยวกับการจัดการศึกษาโรงเรียนผู้สูงอายุเพื่อหาแนวนโยบายที่สอดคล้องกับปัญหาและสถานการณ์ปัจจุบัน

2.4 สนับสนุน ส่งเสริมให้โรงเรียนผู้สูงอายุมีความพร้อม และมีแนวปฏิบัติที่ดีเป็นแหล่งเรียนรู้ ด้านนวัตกรรม และการเรียนรู้แบบใหม่ของผู้สูงอายุ

2.5 สนับสนุนงบประมาณแก่โรงเรียนผู้สูงอายุในการพัฒนาอาจารย์ พัฒนาผู้สูงอายุ การอบรมพัฒนาความรู้ ด้านการคิดค้นนวัตกรรม การเรียนรู้แบบใหม่ และสามารถออกไปเรียนรู้ประสบการณ์จริงจากหน่วยงานต่าง ๆ ได้อย่างต่อเนื่อง

3. ระดับโรงเรียนผู้สูงอายุ ด้านนโยบาย จำนวน 5 กลไกการขับเคลื่อน คือ

3.1 กำหนดวิสัยทัศน์ แนวทาง แผนงาน กลยุทธ์ และงบประมาณเพื่อขับเคลื่อนโรงเรียนผู้สูงอายุให้ชัดเจน

3.2 กำหนดนโยบายการเปิดโอกาสให้ผู้สูงอายุเข้าศึกษาในโรงเรียนผู้สูงอายุ ได้หลากหลายช่องทาง

3.3 จัดโครงการอบรม พัฒนาความรู้ ทักษะด้านการใช้ชีวิต และทักษะด้านนวัตกรรม เพื่อพัฒนาอาจารย์/วิทยากรได้คิดค้นแนวทางการสอนใหม่ๆ ให้ตรงความต้องการของผู้สูงอายุ

3.4 สร้างเครือข่ายความร่วมมือกับสถานประกอบการ สถานศึกษาอื่นๆ เพื่อเปิดโอกาสในการเรียนรู้ร่วมกัน

3.5 เพิ่มช่องทางการสื่อสารใจอย่างชัดเจน รวมทั้ง จัดการเรียนการสอนที่ตรงกับความต้องการของผู้สูงอายุ โดยสอดคล้องสุขภาพกาย สุขภาพจิต กฎหมาย คุณธรรมจริยธรรม และทักษะการดูแลตนเองของผู้สูงอายุให้ปลอดภัย

4. ระดับโรงเรียนผู้สูงอายุ ด้านการบริหารงาน จำนวน 5 กลไกการขับเคลื่อน คือ

4.1 กำหนดแนวทางการดำเนินงานโดยเน้นกระบวนการมีส่วนร่วมจากชุมชนในการพัฒนาและขับเคลื่อนการดำเนินงานของโรงเรียนผู้สูงอายุในทุกโอกาสที่เกี่ยวข้อง และเป็นที่ยอมรับขอหน่วยงานทั้งภาครัฐ เอกชนอย่างต่อเนื่อง

4.2 ส่งเสริมสนับสนุนให้มีการจัดการศึกษาโรงเรียนผู้สูงอายุ การจัดการกระบวนการเรียนที่สามารถนำไปสู่การพัฒนาผู้สูงอายุทั้งทางวิชาการ วิชาชีพอย่างต่อเนื่อง

4.3 วางแผนการพัฒนาหลักสูตร การจัดการเรียนการสอนให้มีความทันสมัย ตอบสนองความต้องการของผู้สูงอายุ ชุมชน สังคม และประเทศ

4.4 จัดหาแหล่งทุนสนับสนุนโรงเรียนผู้สูงอายุ และหาแหล่งทุนสนับสนุนให้ผู้สูงอายุได้พัฒนาศักยภาพตามศักยภาพของผู้สูงอายุอย่างต่อเนื่อง

4.5 สร้างเครือข่ายความร่วมมือกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อสร้างความเข้มแข็งให้โรงเรียนผู้สูงอายุอย่างต่อเนื่อง

5. ระดับหลักสูตร ด้านนโยบาย จำนวน 5 กลไกการขับเคลื่อน คือ

-
- 5.1 หลักสูตรมีความสอดคล้องกับความต้องการของผู้สูงอายุ ชุมชน สังคม และประเทศ
- 5.2 จัดการเรียนการสอนของหลักสูตรโดยเน้นการพัฒนาผู้สูงอายุโดยการผสมผสานทั้งด้านปฏิบัติ และด้านทฤษฎี
- 5.3 จัดให้องค์กรภายนอกมีส่วนร่วมในการพัฒนาผู้สูงอายุผ่านการทำโครงการต่าง ๆ ซึ่งจะช่วยให้ผู้สูงอายุได้พัฒนาทักษะการใช้ชีวิต การดูแลสุขภาพ กฎหมายน่ารู้สำหรับผู้สูงอายุ
- 5.4 การปรับปรุงหลักสูตรสามารถดำเนินการได้ก่อนระยะเวลาที่กำหนดไว้หรือตามความเหมาะสมตามเงื่อนไขของโรงเรียนผู้สูงอายุ
- 5.5 หลักสูตรต้องมีความยืดหยุ่นสามารถปรับเปลี่ยนได้ตามความต้องการของผู้สูงอายุ และสังคม และการปรับปรุงพัฒนาหลักสูตรให้ทันสมัยจะเป็นประโยชน์มากต่อผู้สูงอายุ
-

6. ระดับหลักสูตร ด้านการบริหารงาน จำนวน 5 กลไกการขับเคลื่อน คือ

- 6.1 มีการจัดอาจารย์ วิทยากรที่มีคุณสมบัติ ทักษะ ความรู้ ความสามารถ และมีประสบการณ์เหมาะสมกับแต่ละรายวิชาที่เปิดสอนให้ผู้สูงอายุในหลักสูตร
- 6.2 มีบริการวิชาการให้กับผู้สูงอายุตลอดหลักสูตร ตั้งแต่การเตรียมความพร้อมการพัฒนาระหว่างเรียน และสามารถหลังการศึกษาตามเกณฑ์กำหนด
- 6.3 มีแหล่งศึกษาค้นคว้า เช่น ห้องสมุด ห้องสมุดออนไลน์ของหลักสูตรโรงเรียนผู้สูงอายุ และสิ่งสนับสนุนอื่น ๆ ซึ่งเปิดให้บริการ และอำนวยความสะดวกอย่างเพียงพอ
- 6.4 การวัดผลการเรียนรู้ ควรคำนึงถึงความสอดคล้องกับเนื้อหาของวิชาที่เรียน มีความเที่ยงตรง และสามารถตรวจสอบได้
- 6.5 โรงเรียนผู้สูงอายุควรเน้นการบริหารหลักสูตรที่สามารถบูรณาการได้ มีเนื้อหาที่สอดคล้องกับความต้องการของผู้สูงอายุอย่างแท้จริง และสามารถนำไปใช้ประโยชน์ในอนาคตได้
-

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

สรุป

1. ผลการศึกษา วิเคราะห์เนื้อหาข้อมูล สถานการณ์ ปัญหา ความต้องการ ในการพัฒนาโรงเรียนผู้สูงอายุ และผลการวิเคราะห์ตามแบบ SWOT Analysis และผลการศึกษา สัมภาษณ์ผู้บริหาร หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ท้องถิ่น ชุมชน และผู้สูงอายุในพื้นที่ พบว่า มาตรฐานโรงเรียนผู้สูงอายุ แบ่งเป็น 3 ด้าน คือ ด้านคุณภาพผู้สูงอายุ ด้านการจัดการเรียนรู้และการพัฒนาโรงเรียนผู้สูงอายุ และด้านการบริหารจัดการโรงเรียนผู้สูงอายุ
2. ผลการยก ร่าง มาตรฐานการพัฒนามาตรฐานโรงเรียนผู้สูงอายุ พบว่า มาตรฐานโรงเรียนผู้สูงอายุ ประกอบด้วย 3 ด้าน มีจำนวน 52 ตัวบ่งชี้
3. ผลการศึกษาความเหมาะสมมาตรฐานโรงเรียนผู้สูงอายุ และให้ข้อเสนอแนะเชิงนโยบายเกี่ยวกับมาตรฐานโรงเรียนผู้สูงอายุ พบว่า มาตรฐานทั้ง 3 ด้าน ผู้บริหาร นักวิชาการ ผู้นำท้องถิ่นผู้เกี่ยวข้องกับงานด้านผู้สูงอายุ และผู้ทรงคุณวุฒิ เห็นว่า มีความเหมาะสมทั้ง 3 ด้าน รวม 52 ตัวบ่งชี้ และเมื่อเทียบกับเกณฑ์พบว่า มีความเหมาะสมอยู่ในระดับสูงกว่าเกณฑ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และข้อเสนอแนะเชิงนโยบายเกี่ยวกับมาตรฐานโรงเรียนผู้สูงอายุ แบ่งออกเป็น 3 ระดับ ได้แก่ 1) ระดับหน่วยงานต้นสังกัด 2)

ระดับโรงเรียนผู้สูงอายุ 3) ระดับหลักสูตร โดยผู้บริหาร นักวิชาการ ผู้นำท้องถิ่น ผู้เกี่ยวข้องกับการงานด้านผู้สูงอายุ และผู้ทรงคุณวุฒิเห็นด้วยกับข้อเสนอแนะเชิงนโยบายเห็นด้วยกับทั้ง 3 ระดับ 2 ด้าน 30 กลไกการขับเคลื่อน

อภิปรายผล

1. **มาตรฐานด้านคุณภาพผู้สูงอายุ** ผลการวิจัย พบว่า ผู้บริหาร นักวิชาการ ผู้นำท้องถิ่น และผู้เกี่ยวข้องกับการงานด้านผู้สูงอายุมีความเห็นว่า มาตรฐานโรงเรียนผู้สูงอายุ มาตรฐานด้านที่ 1 ด้านคุณภาพผู้สูงอายุ มีความเหมาะสมในแต่ละข้อรายการของมาตรฐานด้านที่ 1 ด้านคุณภาพผู้สูงอายุ อยู่ในระดับมาก-มากที่สุด และโดยรวมของมาตรฐาน อยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะโรงเรียนผู้สูงอายุได้มุ่งเน้นให้ผู้สูงอายุที่ผ่านการศึกษา/อบรมจากโรงเรียนผู้สูงอายุจะสามารถได้รับความรู้ ทักษะ ทักษะคติ และเป็นผู้สูงอายุที่มีคุณภาพสามารถดูแลตนเองได้ มีคุณภาพชีวิตที่ดี โรงเรียนจึงมุ่งเน้นการจัดหลักสูตรเพื่อการพัฒนาผู้สูงอายุให้สามารถผ่านการศึกษา/อบรมจากโรงเรียนผู้สูงอายุให้บรรลุวัตถุประสงค์ตามมาตรฐานที่โรงเรียนผู้สูงอายุกำหนดมีระดับการประเมินด้านความรู้ ด้านสุขภาพผู้สูงอายุ ทักษะที่จำเป็นสำหรับผู้สูงอายุ ทักษะทางสังคม และการเป็นจิตอาสาอยู่ในเกณฑ์ ดี - ดีมาก ตามที่โรงเรียนกำหนด ดังที่กระทรวงศึกษาธิการ (Ministry of Education, 2015) ได้ประกาศเรื่อง มาตรฐานหลักสูตร ที่ระบุว่า จุดมุ่งหมายของหลักสูตรมุ่งให้การผลิตบัณฑิตมีความสัมพันธ์สอดคล้องกับแผนพัฒนาการศึกษาระดับอุดมศึกษาของชาติ ให้การผลิตบัณฑิตอยู่บนฐานความเชื่อว่าการ่าคนที่มีคุณภาพต้องเป็นบุคคลที่มีจิตสำนึกของความเป็นพลเมืองดีที่สร้างสรรค์ประโยชน์ต่อสังคม และมีศักยภาพในการพึ่งพาตนเองบนฐานภูมิปัญญาไทย ภายใต้กรอบศีลธรรมจรรยาอันดีงาม ส่งเสริมกระบวนการผลิตบัณฑิตที่เน้นการพัฒนาผู้เรียน ให้มีลักษณะของความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ สามารถดำรงตนอยู่ในสังคมพหุวัฒนธรรมภายใต้กระแส โลกาภิวัตน์ ที่มีการสื่อสารแบบไร้พรมแดน มีศักยภาพในการเรียนรู้ตลอดชีวิต สอดคล้องกับงานวิจัยของ Nuansakul, N. (2005) ได้ศึกษาการประเมินหลักสูตรวิทยาศาสตร์บัณฑิต เกษตรศาสตร์ มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี พบว่า หลักสูตรมีจำนวนหน่วยกิต เนื้อหาวิชาที่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของหลักสูตร มีความรู้ ความเข้าใจและประสบการณ์พื้นฐานในวิชาชีพเป็นอย่างดีและสามารถนำความรู้ในด้านต่าง ๆ มาประยุกต์ร่วมกันได้ ซึ่งอาจารย์ นักศึกษาและบัณฑิต มีความคิดเห็นว่าจุดมุ่งหมายของหลักสูตรมีความเหมาะสมในระดับมาก

2. **มาตรฐานด้านการจัดการเรียนรู้และการพัฒนาโรงเรียนผู้สูงอายุ** ผลการวิจัย พบว่า ผู้บริหาร นักวิชาการ ผู้นำท้องถิ่น และผู้เกี่ยวข้องกับการงานด้านผู้สูงอายุมีความเห็นว่า มาตรฐานโรงเรียนผู้สูงอายุ มาตรฐานด้านที่ 2 ด้านการจัดการเรียนรู้และการพัฒนาโรงเรียนผู้สูงอายุ มีความเหมาะสมในแต่ละข้อรายการของมาตรฐาน อยู่ในระดับมาก-มากที่สุด และโดยรวมของมาตรฐาน อยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะโรงเรียนผู้สูงอายุมีการจัดการเรียนรู้ตามความต้องการของผู้สูงอายุเป็นสำคัญ มุ่งเน้นการพัฒนาคุณภาพทั้งในด้านหลักสูตรโรงเรียนผู้สูงอายุ ผู้สูงอายุที่เข้าศึกษา/อบรม อาจารย์/วิทยากร ทรัพยากรสนับสนุนการจัดกระบวนการเรียนรู้ การจัดการเรียนรู้ การให้คำปรึกษา และการติดตามและประเมินผล เพื่อให้ผู้สูงอายุที่ศึกษา/อบรมจากโรงเรียนผู้สูงอายุ มีคุณภาพชีวิตที่ดี พัฒนาดตนเองอย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต ดังที่

Stufflebeam, D.L. & Coryn, C.L.S. (2014); Stufflebeam, D.L. (2008); Stufflebeam, D.L. & Shinkfield, A.J. (1990) ได้กล่าวว่า การดำเนินการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ สิ่งสำคัญที่ควรมุ่งเน้น คือการเลือกใช้สารสนเทศที่หลากหลายเพื่อนำมากำหนดวิธีการใช้ทรัพยากรต่าง ๆ ที่จะทำให้บรรลุวัตถุประสงค์ตามที่กำหนดไว้ ต้องมีความเหมาะสมและมีประโยชน์ในการตัดสินใจ ระบบโครงสร้างต่าง ๆ ของหลักสูตร รวมทั้ง วิธีการและระบบการบริหารของหลักสูตรต้องมีความเหมาะสม ครอบคลุมได้หลายอย่าง ทั้งประสบการณ์ของผู้บริหารและผู้สอน คุณภาพของผู้เรียน พื้นฐานความรู้ ผู้เรียน วิธีการจัดการศึกษา การสนับสนุนส่งเสริมของคณะกรรมการบริหารหลักสูตร ปัจจัยที่เอื้อต่อการจัดการศึกษา เช่น สื่อวัสดุอุปกรณ์ หนังสือตำรา เอกสารหลักสูตร เกี่ยวกับงบประมาณ อาคารสถานที่ เป็นต้น ซึ่งจะช่วยให้ได้รับข้อมูลมาประกอบการตัดสินใจในการที่จะดำเนินงานให้บรรลุเป้าหมายที่กำหนดได้อย่างมีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับงานวิจัยของ Thunthanakul, S. (2020) ที่ศึกษาการประเมินหลักสูตรการศึกษาระดับชั้น คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร พบว่า การบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้สิ่งที่ต้องคำนึงถึงเพื่อคุณภาพของการจัดการศึกษา ควรมุ่งเน้นในด้านความพร้อมของอาจารย์ ผู้เรียน ระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ สภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ สิ่งอำนวยความสะดวก และบรรยากาศทางวิชาการ เพื่อให้การจัดการเรียนการสอนมีคุณภาพ

3. **มาตรฐานด้านการบริหารจัดการโรงเรียนผู้สูงอายุ** ผลการวิจัย พบว่า ผู้บริหาร นักวิชาการ ผู้นำท้องถิ่น และผู้เกี่ยวข้องกับงานด้านผู้สูงอายุมีความเห็นว่า มาตรฐานโรงเรียนผู้สูงอายุ มาตรฐานด้านที่ 3 ด้านการบริหารจัดการโรงเรียนผู้สูงอายุ มีความเหมาะสมในแต่ละข้อรายการของมาตรฐาน อยู่ในระดับมาก-มากที่สุด และโดยรวมของมาตรฐาน อยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะโรงเรียนผู้สูงอายุมีการบริหารจัดการกระบวนการวางแผน ควบคุม ตรวจสอบ และติดตามประเมินความเหมาะสมของการบริหารจัดการโรงเรียนผู้สูงอายุเพื่อสร้างแนวทางการเรียนรู้ และเป็นแหล่งการเรียนรู้ที่เข้มแข็งสำหรับผู้สูงอายุ ดังที่ Chuearatanapong, J. (1996) ได้กล่าวว่า การบริหารจัดการเป็นสิ่งสำคัญในการจัดการศึกษา ควรเปิดโอกาสให้ผู้ทรงคุณวุฒิภายนอกได้สะท้อนมุมมองความคิดเห็นของการบริหารจัดการให้มีคุณภาพมากขึ้น เพื่อปรับปรุงระบบการบริหารจัดการให้ได้มาตรฐานตามความคาดหวัง อีกทั้ง Phusara, R. (2008) กล่าวว่า วัตถุประสงค์ของการบริหารจัดการหลักสูตรเพื่อให้ผู้เรียนมีคุณภาพตามที่หลักสูตรกำหนด คือ ควรพิจารณาทุกส่วนที่อยู่ภายในและประกอบกันเข้าเป็นหลักสูตร เป็นส่วนสำคัญที่จะเป็นแนวทางในการจัดการเรียนการสอน การประเมินผล และการปรับปรุงพัฒนาหลักสูตร สอดคล้องกับ Soonthornwipat, P. (2000) ได้ศึกษาการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพการศึกษาโรงเรียนเหล่า พบว่า ยุทธวิธีเกี่ยวกับการพัฒนาที่สำคัญ ได้แก่ การบริหารจัดการหลักสูตรให้ได้มาตรฐานตามเกณฑ์ การแต่งตั้งกรรมการทรงคุณวุฒิ การจัดตั้งสำนักงาน การกำหนดองค์ประกอบและเกณฑ์ การจัดทำคู่มือเผยแพร่ การควบคุม การตรวจสอบ การประเมิน และการจัดทำรายงานผลการประเมิน

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะที่ได้จากการวิจัย

จากผลการวิจัยดังกล่าวข้างต้นสามารถนำมาตราฐานโรงเรียนผู้สูงอายุ ไปประยุกต์ใช้ในการบริหารจัดการโรงเรียนผู้สูงอายุเพื่อตอบสนองตามความต้องการของผู้สูงอายุในพื้นที่ สามารถสร้างและพัฒนามาตรฐานโรงเรียนผู้สูงอายุที่มีอยู่ในประเทศไทยให้มีมาตรฐานเดียวกัน และสามารถนำไปเป็นแนวทางในการพัฒนาบุคลากร ครูผู้สอน และผู้ที่เกี่ยวข้องให้มีความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ให้กับผู้สูงอายุ ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. **มาตรฐานด้านคุณภาพผู้สูงอายุ** จากการศึกษาที่ พบว่า จำนวนผู้สูงอายุที่ผ่านการศึกษา/อบรม จากโรงเรียนผู้สูงอายุในรอบ 3 ปีที่ผ่านมาได้รับการประกาศเกียรติคุณยกย่องในด้านความรู้และทักษะที่จำเป็นสำหรับผู้สูงอายุ ทักษะทางสังคม และการเป็นจิตอาสาในระดับท้องถิ่น หรือชาติ (คน) มีผลการประเมินน้อยกว่าข้อคำถามด้านอื่น ๆ ดังนั้น จึงควรเปิดจัดการศึกษาที่มุ่งเน้นผลลัพธ์การเรียนรู้ ผลงานมากกว่าการมุ่งเน้นผลลัพธ์และความพึงพอใจของผู้สูงอายุอย่างแท้จริง โดยอาจสอบถามความต้องการจำเป็นเพื่อนำข้อมูลมาออกแบบการจัดการเรียนการสอนให้ตอบสนองความต้องการของผู้เรียนอย่างแท้จริง

2. **มาตรฐานด้านการจัดการเรียนรู้และการพัฒนาโรงเรียนผู้สูงอายุ** จากการศึกษาที่ พบว่า มีการจัดระบบการสอนเสริมให้แก่ผู้สูงอายุที่เข้าศึกษา/อบรมที่ต้องการความช่วยเหลือด้านการศึกษาในหลักสูตร กิจกรรม โครงการของโรงเรียนผู้สูงอายุ มีผลการประเมินน้อยกว่าข้อคำถามด้านอื่น ๆ ดังนั้น จึงควรกำหนดเนื้อหา และจัดการเรียนรู้ โครงการหรือกิจกรรมที่มีเนื้อหาสาระการเรียนรู้ที่ไม่ยากเกินไป เน้นการนำไปใช้จริง และสร้างความสุขในการเรียนรู้ จะทำให้บรรยากาศในการเรียนรู้ตรงตามความต้องการของผู้สูงอายุ

3. **มาตรฐานด้านการบริหารจัดการโรงเรียนผู้สูงอายุ** จากการศึกษาที่ พบว่า มีการเชิญผู้ทรงคุณวุฒิ/ผู้เชี่ยวชาญ ซึ่งเป็นนักวิชาการ/วิชาชีพจากภายนอกเป็นกรรมการในการพัฒนาและปรับปรุงหลักสูตร กิจกรรม โครงการของโรงเรียนผู้สูงอายุเพื่อให้ได้มาตรฐานตามที่โรงเรียนผู้สูงอายุกำหนด มีผลการประเมินน้อยกว่าข้อคำถามด้านอื่น ๆ ดังนั้น จึงควรวางระบบการเรียนการสอน และการจัดการเรียนรู้โดยจัดอาจารย์ผู้สอนที่มีความรู้ ทักษะและประสบการณ์ที่หลากหลายมาร่วมสอนเป็นทีม เพื่อให้เกิดบรรยากาศการเรียนรู้แบบผสมผสานที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ จัดการเรียนรู้โดยการสอนแบบผู้ใหญ่ เน้นการเรียนรู้เชิงรุก เพื่อให้ผู้เรียนได้ประโยชน์ สามารถนำไปประยุกต์ใช้ได้ในชีวิตจริง

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาระบบการบริหารจัดการโรงเรียนผู้สูงอายุต้นแบบที่มีแนวทางการปฏิบัติที่ดี เพื่อใช้เป็นแนวทางในการปรับปรุง และพัฒนาการบริหารจัดการแต่ละด้านให้ครอบคลุมภารกิจของโรงเรียนผู้สูงอายุ

2. ควรศึกษามาตรฐานโรงเรียนผู้สูงอายุจากระดับนานาชาติที่ประสบความสำเร็จในการบริหารจัดการ และได้รับรองมาตรฐานระดับสากล เพื่อนำผลที่ได้ไปเป็นแนวทางในการพัฒนาให้มีมาตรฐาน และมีความชัดเจนมากขึ้น

3. ควรศึกษาเปรียบเทียบมาตรฐานโรงเรียนผู้สูงอายุของแต่ละประเทศ เพื่อใช้เป็นแนวทางในการปรับปรุง และพัฒนามาตรฐานแต่ละด้านให้ครอบคลุมภารกิจของโรงเรียนผู้สูงอายุ

องค์ความรู้ที่ได้จากการวิจัย

องค์ความรู้ที่ได้จากการวิจัย มีดังนี้

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยมุ่งเป้า ประเภทการวิจัยและนวัตกรรมเพื่อสร้างองค์ความรู้พื้นฐานของประเทศ	สามารถตอบสนองตามความต้องการของผู้สูงอายุในพื้นที่ และพัฒนาบุคลากร ครูผู้สอน และผู้ที่เกี่ยวข้องให้มีความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ให้กับผู้สูงอายุ
ได้ศึกษาแนวคิดและนโยบายเกี่ยวกับผู้สูงอายุ มาตรฐาน นโยบายการศึกษา และการประเมินเพื่อสร้างมาตรฐานโรงเรียนผู้สูงอายุ	เป็นแนวทางสำคัญในการสร้างและพัฒนา มาตรฐานโรงเรียนผู้สูงอายุที่มีอยู่ในประเทศไทย ให้มีมาตรฐานเดียวกัน

เอกสารอ้างอิง

- Chuearatpong, J. (1996). *Curriculum Development: Principles and Practices*. Bangkok: Alien press. (in Thai)
- Ferguson, George A. (1981). *Statistical Analysis in Psychology and Education*. 5th ed. Tokyo: McGraw – Hill.
- Kongjareon, M. & Boriboon, K. (2019). *Development of A Community-Based School Model for The Elderly*. Bangkok: Srinakharinwirot University. (in Thai)
- Likert, R.A. (1932). Technique for the Measurement of Attitudes. *Arch Psychological*. 25(140): 1 – 55.
- Ministry of Education. (2015). *Standard Criteria for Undergraduate Programs 2015*. 2020 Oct. Received from <https://bit.ly/3s3mK3i>.PDF (in Thai)
- Nuansakul, N. (2005). *Bachelor of Science Program Assessment (Agriculture) Improved Course 1992 of Ubon Ratchathani University*. Thesis, Master of Education. Srinakharinwirot University. (in Thai)
- Phusara, R. (2008). *Curriculum Development: The Educational Reforms*. Bangkok: Book Point. (in Thai)

- Soonthornwipat, P. (2000). *Development of An Educational Quality Assurance System for Military schools*. Thesis, Department of Higher Education Chulalongkorn University. (in Thai)
- Srinakharinwirot University. (2017). *One Day Learning Handbook*. Project for enhancing the health and occupational skills of the elderly according to the sufficiency economy Under the Thai Potential Development Project Integrated work plan to develop people's potential according to their ages Fiscal Year 2017. (in Thai)
- Stufflebeam, D. L., & Coryn, C. L. S. (2014). *Evaluation: Theory, Models and Applications (2nd eds.)*. San Francisco: Jossey-Bass.
- Stufflebeam, D. L., & Shinkfield, A. J. (1990). *Systematic Evaluation*. Boston: Kluwer-Nijhoff.
- Stufflebeam, D. L. (2008). *The CIPP model for evaluation in national conference on educational research 17-18 January 2008*. Phitsanulok, Thailand: Faculty of Education Naresuan University.
- Thunthanakul, S. (2020). *Graduate Program Assessment Faculty of Education Naresuan University*. Bangkok: Naresuan University. (in Thai)
- World Health Organization. (2002). *Active ageing: a policy framework*. Aging Male. 2002 Mar; 5(1): 1-37.

